

deles forbavsende, hvor vanskeligt man i Tyskland har ved at faa Tyskere til Afrika, og hvorfor? Fordi man hjemme i Tyskland ved, at der alle Vegne, hvor Tyskerne raade, hersker Indskrænkninger i Erhvervslivet derude. Hvor Englænderne raade, staa derimod alle Veje, alle Døre aabne. Dygtige Mennesker, der ville arbejde, kunne altid finde en Hylde eller et Trappetrin at stige til Vejrs paa. Derfor befolkes de engelske Kolonier, men ingen kommer til de andres. Naar vi skulle reformere paa Næringslivets Omraade, saa lad os være enige om at fortsætte ad den Vej, man slog ind paa i 1857. Lad os være enige om i Stedet for at indføre en Række forskellige Indskrænkninger i Næringslivet, i Stedet for at indføre tvungne Fagprøver, Eksaminer og privilegerede Mesterorganisationer, at følge Angelsachsenes Eksempel og ikke Tyskernes. Lad os gøre det saa frit for os selv, for vore Sønner, vore Børn som muligt, og hvis vi gøre det, er jeg overbevist om, at Næringslivet her i Danmark vil faa et lignende Opsving ved Slutningen af det 19de Aarhundrede, som det fik i 1857. Vi kunne alle være enige om, at det, der skete i 1857, var et mægtigt Opsving paa alle Erhvervslivets Omraader, et Opsving af saadan Art, at man skal glæde sig over, hvad der er gjort, og skal nære Haab og Fortrøstning og Forventning om, at et lignende Skridt maa blive foretaget i Slutningen af det 19de Aarhundrede. Desuden staa vi, naar vi gøre dette Skridt, fuldstændig paa Grundlovens Grund. Der staa i Grundlovens § 83: „Alle Indskrænkninger i den fri og lige Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, skulle hæves ved Lov.“ Altsaa, naar vi gøre det Skridt, gaa vi grundlovmæssig frem, vi bygge paa en god Tradition, og vi have al Udsigt til at fremkalde en Dygtighed, som vi i Virkeligheden trænge til. Der blev fra et enkelt Medlems Side gjort en Bemærkning om Stormagasinerne. Denne Kamp mod Stormagasinerne er et Led i Nutidens forskellige Bestræbelser for at indskrænke Næringsfriheden her i Landet. Jeg skal ikke komme ind paa en lang Omtale af denne Kamp mod Stormagasinerne, det ordner sig nok paa lignende Maade her, som det har gjort andre Steder. I Frankrig, hvor man har søgt ad Lovgivningsmagtens Vej at lægge Stormagasinerne alle mulige Hindringer i Vejen, ser man dem florere mere end noget andet Sted, og det er altid meget begrænset, hvad Lovgivningsmagten paa dette Omraade kan gøre, hvor

god eller om man skal kalde det slet Vilje man end har til at gøre det. Men der er et enkelt Moment, man som oftest rent forbigaar, naar man omtaler disse Stormagasiner og deres Fremvækst. Tager man en almindelig Butik her paa Strøget i København, vil man finde, at et nogenlunde godt Lokale bliver betalt med en Husleje af omtrent 10,000 Kr. Naar en Mand i et saadant Lokale omsætter 100,000, gaar 10,000 af hans Bruttosalg beløb til Husleje alene. Naar en anden Mand etablerer et Kæmpemagasin, et Magasin, hvor han indretter Varesalg i Kælderen, Stuen, første, anden, tredje Sal, kort sagt, hele Bygningen igennem, vil han med en Udgift af 50,000 til Husleje kunne have en Omsætning af 2 Millioner. Naar jeg nævner disse Tal, ere de ikke grebne helt ud af Luften. Naar man paa den Maade faar 50,000 mod 2 Millioner, hvor man i det andet Tilfælde har 10,000 mod 100,000, vil det let ses, at man alene paa Huslejekontoen kan gaa ned fra en Huslejudgift af 10 pCt. af Bruttosalg beløbet til 2½ pCt. i Stormagasinerne. Noget ganske lignende gælder jo en hel Del andre Udgifter, og naar det er Tilfældet, er det klart, at disse Magasinier maa have et Overtag over de andre. Og tro De, mine Herrer, at nogen Lovgivningsmagt kan tvinge Forbrugerne, der dog ere den vigtigste Faktor her i dette Forhold, til at gaa hen i den ene Butik og der betale mere for deres Varer end i den anden? Man kan ikke lovgive saaledes, at Folk ikke maa have deres fri Vilje til at købe, hvor de ville, man kan hverken tvinge dem til eller hindre dem i at købe paa bestemte Steder. Naar jeg betragter den Stigning, der i de sidste Par Aar er foregaaet i Ejendomspriserne og Huslejen her i København, og ofte i Forbindelse dermed hører udtale, at den har været meget heldig for de næringsdrivende, at der er kommet et livligt Opsving, at der bygges overordentlig meget, og at Arbejderne have faaet en god Fortjeneste etc. saa forbavses jeg over den overfladiske Bedømmelse af Forholdene. I Virkeligheden, mine Herrer, er det haardeste Slag, der har ramt den mindre næringsdrivende her i København og andre store Byer i meget lang Tid netop denne abnorme Stemning i Ejendomspriserne og Huslejen. Denne Stigning er de næringsdrivendes værste Fjende, og hvis noget kunde bidrage til at skade de mindre næringsdrivende og fremme Stormagasinerne's Interesser, er det denne ublu Stigning i Huslejen. Nu vil der selvfølgelig efter forholdsvis kort Tid komme et